

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 522/2025-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného Mgr. Miroslavou Antlovou, advokátkou, Ílová 11, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 5C/22/2021 takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 5C/22/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestského súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 5C/22/2021 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **500 eur**, ktoré **je** mu Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. júla 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v označenom konaní. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal

mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a sťažovateľovi priznal finančné zadostučinenie 2 000 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 522/2025-15 z 11. septembra 2025 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti, súdneho spisu a vyjadrenia mestského súdu vyplýva nasledovný stav vecí:

4. Sťažovateľ podal 10. augusta 2021 pôvodne na Okresnom súde Bratislava IV žalobu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po zániku manželstva. Po zaplatení súdneho poplatku 25. októbra 2021 okresný súd uznesením z 2. novembra 2021 vyzval žalovanú na vyjadrenie k podanej žalobe. Na základe opakovaných žiadostí žalovanej, odôvodňujúc to prebiehajúcimi rokovaniami o uzatvorení mimosúdnej dohody, bola lehota na podanie písomného vyjadrenia predĺžená do 7. februára 2022. Vyjadrenie k žalobe doručila žalovaná 2. februára 2022. Replika sťažovateľa bola súdu doručená 27. marca 2022 a duplika žalovanej 5. augusta 2022.

5. Dňa 5. decembra 2022 okresný súd nariadil pojednávanie na 25. január 2023. Z dôvodov na strane sudcu bolo nariadenie pojednávania zmenené na 1. február 2023. Na základe žiadosti žalovanej z dôvodu jej práceneschopnosti súd pojednávanie odročil na 7. marec 2023. Na tomto pojednávaní právny zástupca sťažovateľa požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu stále prebiehajúcich mimosúdnych rokovaní strán sporu. Na pojednávaní 26. apríla 2023 z rovnakého dôvodu požiadali o odročenie pojednávania právni zástupcovia oboch strán sporu.

6. Dňa 18. mája 2023 došlo k zmene zákonného sudcu. Uznesením zo 6. júna 2023 mestský súd prerušil konanie na dobu 6 mesiacov. Na základe návrhu sťažovateľa z 27. júna 2023 mestský súd uznesením zo 7. augusta 2023 rozhodol o pokračovaní v napadnutom konaní.

7. Mestský súd 11. januára 2024 nariadil pojednávanie na 3. apríl 2024. Toto pojednávanie však bolo zrušené z dôvodu práceneschopnosti sudkyne a jej nástupu na materskú dovolenku. Dňa 19. júna 2024 podal sťažovateľ predsedovi mestského súdu sťažnosť na prietahy. Mestský súd 27. júna 2024 nariadil pojednávanie na 20. september 2024. Toto pojednávanie bolo odročené z dôvodu, že sa strany sporu naň nedostavili, iba ich právni zástupcovia. Na pojednávaní 22. novembra 2024 mestský súd konštatoval, že pokus o zmier bol neúspešný. Ďalšie pojednávanie nariadené na 14. marec 2025 bolo vykonané bez prítomnosti žalovanej a jej právneho zástupcu, ktorí sa z neúčasti neospravedlnili.

8. Pojednávanie nariadené na 30. máj 2025 bolo upovedomením zákonného sudcu zo 16. mája 2025 zrušené, a to z dôvodu jeho odchodu do predčasného dôchodku k predpokladanému 31. augustu 2025. Zrušenie tohto pojednávania a jeho dôvody považuje sťažovateľ za nesprávne. Sťažovateľ následne podal 9. júna 2025 sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní.

9. Po zmene zákonného sudcu 22. septembra 2025 bolo nariadené pojednávanie na 17. november 2025.

10. Sťažovateľ namieta zbytočné prietahy v napadnutom konaní, v ktorom po takmer 4 rokoch nie je meritórne rozhodnuté. Túto dobu považuje za neprimeranú. Z dôvodu zrušenia posledného

pojednávania a predpokladanej zmene zákonného sudcu, v poradí už štvrtej, nie je možné v najbližšej dobe očakávať, že v jeho veci bude rozhodnuté. Podľa sťažovateľa v danej veci nejde o zložitú vec a sám sa nepričinil o prieťahy v napadnutom konaní. Tie boli spôsobené pôvodne nečinnosťou a následne aj neefektívnou činnosťou mestského súdu.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

11. V podaní doručenom ústavnému súdu 25. septembra 2025 predsedníčka mestského súdu podrobne popísala priebeh napadnutého konania. Je toho názoru, že napriek tomu, že dosiaľ nebolo rozhodnuté v merite veci a stav právnej neistoty pretrváva, nemožno súdu prvej inštancie vyčítať nečinnosť. Príprava pojednávania prebiehala plynulým spôsobom. Po zabezpečení prípravy pojednávania boli v spore viackrát nariadené pojednávania, pričom pojednávania 7. marca 2023 a 26. apríla 2023 boli odročené pre prebiehajúce mimosúdne rokovania strán sporu. Ostatné dôvody odročenia ďalších pojednávanií a rovnako viacnásobnú zmenu zákonného sudcu, ktorá objektívne ovplyvnila stav sporu, ponechala na posúdenie ústavnému súdu.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 302/2020, II. ÚS 123/2022) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

14. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke možno danú vec, rozhodovanie súdu o návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ani na to účastníci konania nepoukázali, ktorá by odôvodňovala záver o skutkovej zložitosti veci.

15. Čo sa týka významu veci pre sťažovateľa, tento aspekt sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nerozvinul. Možno však bez ďalšieho prisvedčiť, že predmet posudzovaného konania nie je časovo zvlášť prioritizovaný.

16. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa, v danom prípade možno konštatovať, že sťažovateľ svojím správaním v napadnutom konaní čiastočne ovplyvnil jeho dĺžku, keď opakovane žiadal okresný súd o odročenie pojednávania na účel mimosúdneho urovnania. Na túto skutočnosť ústavný súd prihliadol pri rozhodovaní o finančnom zadost'učinení.

17. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v doterajšom priebehu napadnutého konania. Predovšetkým poukazuje na to, že celkové trvanie tohto konania, v čase podania ústavnej sťažnosti 3 roky a 11 mesiacov na súde prvej inštancie bez meritórneho rozhodnutia, sa vzhľadom na povahu veci už samo osebe javí ako neprimerané. Z prehľadu procesných úkonov súdu možno konštatovať, že súd konal v zásade plynulo. V jeho postupe však zaznamenal ústavný súd tri obdobia krátkodobej nečinnosti nepresahujúcej štyri mesiace. Táto nečinnosť bola v dvoch prípadoch spôsobená v súvislosti so zmenou zákonného sudcu. Mestský súd síce pravidelne nariad'oval termíny pojednávania, väčšina z nich sa však nevykonala. Tri pojednávania boli odročené na strane zákonného sudcu. V spojení s opakovanými zmenami zákonného sudcu to spôsobilo neefektívny postup súdu, a tým aj celkovú dĺžku napadnutého konania, ktorá nie je ústavne obhájitelná.

18. V troch prípadoch súd odročil pojednávanie z dôvodov na strane žalovanej a v troch prípadoch na strane sťažovateľa (dva prípady boli totožné pre strany sporu, pozn.). Predovšetkým odročovanie pojednávania z dôvodov prebiehajúcich mimosúdnych rokovaní medzi stranami sporu do istej miery (približne päť mesiacov) spôsobilo predĺženie napadnutého konania.

19. I keď doterajšia dĺžka konania bola spôsobená aj správaním sťažovateľa či žalovanej, ktorí prispeli k viacerým odročeniám nariadených pojednávania, nemožno vzhľadom na uvedené celkové trvanie konania považovať postup súdu prvej inštancie vo veci za sústredený a efektívny. Procesný postup prvoinštančného súdu nesmeroval sústredene k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa, o čom svedčí nielen zistené obdobie kratších nečinnosti súdu, ale predovšetkým skutočnosť, že po štyroch rokoch po podaní žaloby nebolo vo veci sťažovateľa meritórne rozhodnuté. Vychádzajúc z uvedených zistení, dospel ústavný súd k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom ústavnej intenzity, preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a zodpovedajúceho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

20. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Keďže ústavný súd konštatoval porušenie označených práv sťažovateľa, prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní, v ktorom nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne rozhodnuté, konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

21. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal. Sťažovateľ

v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 2 000 eur, čo odôvodnil neprimeranou dĺžkou napadnutého konania a stavom právnej neistoty.

22. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 257/08, IV. ÚS 302/2020). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

23. S poukazom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, charakter konania, správanie sťažovateľa a na konštatovanú neefektívnu činnosť mestského súdu, deklarovanie porušenia práv sťažovateľa a príkaz konať v napadnutom konaní je podľa názoru ústavného súdu primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 500 eur (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovел (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

24. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti mestského súdu nahradiť sťažovateľovi v určenej lehote trovy konania na účet jeho právneho zástupcu (výrok 4 tohto nálezu).

25. Trovy konania pozostávajú z odmeny a ďalších náhrad advokáta (ktorý nie je platiteľom dane z pridanej hodnoty, pozn.) v celkovej výške 771,68 eur, ktoré boli určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (odmena podľa § 11 ods. 3 vyhlášky za dva úkony právnej služby po 371 eur/úkon, a to prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti; náhrada podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 2 x 14,84 eur).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu